

Afstandsleren in de inburgering

Tien tips voor de vormgeving van lessen waarbij cursisten de les online volgen.

Tip 1 Wees realistisch

Wees je ervan bewust dat online les volgen intensief en vermoeiend is. Het vraagt veel van de concentratie. Maak daarom lessen afwisselend en niet te zwaar. Realiseer je ook dat het niet altijd in een keer goed gaat, er kan van alles misgaan: met de techniek, de situatie thuis en met het zelfstandig leren op afstand.

Tip 2 Gebruik de kracht van het team

Teambrede aanpak

Kies teambreed voor een aanpak voor leren op afstand. Zowel voor de docenten als de cursisten is het fijn als er een uniforme aanpak is: met één digitaal platform en afspraken over het gebruik van alle materialen.

Deel expertise

Houd elkaar op de hoogte van nieuwe middelen en aanpakken. Volg de plaatsen waar veel informatie wordt gedeeld, zoals op online platformen. Maak gebruik van elkaars kennis en expertise en blijf met elkaar afstemmen en delen. Gebruik bijvoorbeeld eens een poll of een digitaal whiteboard tijdens een teamoverleg, om in de vingers te krijgen hoe dat werkt.

Tip 3 Zorg dat iedereen er klaar voor is

Techniek

Zorg ervoor dat de techniek en infrastructuur bij de cursist in orde is: een laptop, smartphone en goede Wifi; het gebruikte platform geïnstalleerd. Neem hier de tijd voor en vraag zo nodig cursisten ook elkaar te helpen. Met een video met instructie voor de installatie kunnen cursisten de installatieprocedure nog eens opnieuw bekijken.

Afspraken over zichtbare aanwezigheid

Maak afspraken over zichtbaarheid bij online lessen. Voor de docent en voor de cursisten is het fijner als iedereen zichtbaar is en actief meedoet aan de les.

Communicatie

Spreek met de cursisten af langs welk kanaal en op welk moment gecommuniceerd wordt. Met een groepsapp kunnen cursisten gemakkelijk met elkaar en met de docent communiceren. Denk bijvoorbeeld ook aan een 'appiquette' met regels voor wanneer en waarover je appt en over wat je wel of niet deelt met anderen.

Instructie

Met een heldere instructie, een duidelijk doel van een opdracht en eventueel schriftelijke ondersteuning erbij kunnen cursisten snel en gericht aan het werk in de breakoutrooms.

Tip 4 Stem de groepsgrootte af op online leren

Kleine groepen

Maak groepen niet groter dan acht, maximaal tien personen. Bij alfabetisering zes, maximaal acht

personen. Dan zijn bij online contact alle cursisten zichtbaar voor elkaar en de docent, en kan de docent alle cursisten voldoende aandacht geven.

Tip 5 Gebruik de digitale middelen effectief

Gebruik bekende middelen

- Bij de start van het leren op afstand is het raadzaam te kiezen voor digitale middelen die de cursist al kent. Dit geldt ook voor e-learning. Als alles draait en iedereen weet hoe ermee gewerkt wordt, kunnen nieuwe middelen worden toegevoegd.

Benut de mogelijkheden van de gebruikte digitale middelen

- Kijk mee bij groepjes die zelfstandig aan het werk zijn in breakoutrooms.
- Gebruik tools om formatief te toetsen, cursisten zich voor te laten bereiden en om cursisten te activeren.
- De chatfunctie kan gebruikt worden voor oefening van schrijfvaardigheid: 'typ het goede antwoord' of: 'overleg met elkaar via de chat en kom gezamenlijk tot het goede antwoord'.
- Gebruik de 'handopstekenfunctie', bijvoorbeeld bij verstavaardigheidsoefeningen.
- Met een screencast kan de docent een video-opname van het beeldscherm maken terwijl hij door een Word document, PowerPoint of pdf heenloopt en uitleg en toelichting geeft. Zo kunnen lesdelen digitaal worden gedeeld met cursisten, zodat ze deze meermaals kunnen bekijken.

Gebruik het digitale platform ook voor de organisatie van de cursus

Stuur de planning (per dag, per week, voor de langere termijn) naar de cursist via de digitale tool die voor communicatie wordt gebruikt, zodat de cursist weet wat hij kan verwachten. Gebruik het digitale platform voor het plaatsen van de instructie. Hierin kunnen ook gemakkelijk links naar online pagina's of online oefenmateriaal worden geplaatst.

Tip 6 Benut de online lestijd om aan spreekvaardigheid te werken

Gebruik de tijd van de online lessen vooral voor het oefenen van spreken en gesprekken voeren, laat cursisten korte presentaties houden (1-minuutspreekbeurt) en gesprekken oefenen. Laat cursisten met elkaar overleggen en elkaar feedback geven. In breakoutrooms kunnen cursisten gestuurde en vrije spreekoefeningen doen. Zie het werken in groepjes in breakoutrooms als een manier om cursisten rustig en veilig te kunnen laten oefenen met spreken. En als een kans de zelfstandigheid van cursisten te bevorderen.

Tip 7 Zorg voor een afwisselend en afgewogen programma

Lesinhouden

Bij de selectie van lesinhouden: kijk welk materiaal je al tot je beschikking hebt om alle beoogde lesinhouden, vaardigheden, woordenschat, uitspraak en grammatica aan bod te laten komen. Formuleer heldere en functionele leerdoelen. Maak een weloverwogen selectie van zelfstandig en in groepjes uit te voeren oefeningen.

Interessante, relevante onderwerpen

Houd cursisten gemotiveerd door te zorgen voor interessante onderwerpen in de online lessen. Een les met een interessant en relevant (actueel) onderwerp waar iedereen over mee kan praten stimuleert actieve deelname. Een les waarin cursisten om de beurt een korte presentatie houden over een onderwerp dat zij hebben uitgezocht ook.

Afwisseling

Zorg voor veel korte activiteiten en een lesprogramma met ruimte voor informatie en instructie door de docent, vraag en antwoord tussen docent en cursist, activiteiten waarbij cursisten samenwerken en activiteiten waarbij cursisten iets vertellen of presenteren.

Breakoutrooms

Zorg voor afwisseling tussen gezamenlijk en apart/in groepjes leren. Maak het werken in breakoutrooms belangrijk door cursisten bijvoorbeeld terug te laten koppelen aan de groep wat ze geoefend of besproken hebben in een korte presentatie of met een andere werkvorm.

Tempo

Houd het tempo erin, zodat cursisten bij de les blijven.

Tip 8 Besteed extra aandacht aan leren buiten de les

Leren op afstand met groepsgenoten buiten de les

Benut oefenvormen waarbij cursisten op afstand met elkaar kunnen oefenen met het voeren van gesprekken, met elkaar en met derden. Denk hierbij aan het doen van een spreekoefening via de telefoon of via WhatsApp videobellen of iets dergelijks. Deel leesteksten, schrijfopdrachten en luisterbestanden waarmee cursisten in groepjes aan het werk kunnen, laat ze samen een tekst schrijven, elkaars teksten beoordelen, elkaar overhoren, dictee geven, etc. Denk ook aan het inrichten van leesclubjes.

Tip 9 Zorg voor passend aanbod voor de alfacursisten

Alfacursisten zijn gebaat bij extra aandacht bij al het bovengenoemde:

- hulp bij de installatie van apparatuur en programma's
- les in kleine groepen
- bekende digitale middelen en e-learning
- veel aandacht voor spreekvaardigheid
- een afwisselend programma
- aandacht voor samen leren met groepsgenoten

Kleine groepen

Maak de groepen nog kleiner: zes tot acht cursisten. Acht cursisten is echt het maximum om iedereen voldoende en goede aandacht te kunnen geven, en voldoende tempo in de les te kunnen houden.

Besteed extra aandacht aan samenwerkend leren

Begeleid alfacursisten extra bij het werken in groepjes, zodat ze goed weten wat er van ze verwacht wordt tijdens het zelfstandig werken en ze elkaar kunnen helpen.

Werk aan alfabetisering op afstand

Ook alfacursisten kunnen goed thuis aan het werk met leergangen met een e-learning-component of met online-oefenprogramma's. Voorwaarde is wel dat zij bekend zijn met het programma. Van belang is dat de docent goed zicht houdt op de vorderingen van de cursist. Regelmatig contact, even bellen, kan daarbij helpen.

Werk in de online les aan mondelinge vaardigheden

Benut de online les vooral voor de oefening van mondelinge vaardigheden en

woordenschatuitbreiding. Uitspraak- en verstavaardigheidsoefeningen kunnen ook goed worden gedaan in een online les.

Lezen en schrijven

Ook lees- en schrijf oefeningen zijn online goed te doen: laat bijvoorbeeld een aantal woorden zien op het scherm en haal ze dan weg (flitsen). Cursisten kunnen de woorden die ze hebben onthouden noemen of schrijven. Of gebruik 'scherm delen' om gezamenlijk met een e-learning of online oefenprogramma te werken.

Tip 10 'Zie' de cursisten

Is iedereen er nog bij?

Controleer regelmatig of iedereen nog 'bij de les is'. Vraag geregeld of iedereen het nog kan volgen, of er vragen zijn, of er iemand hulp nodig heeft, etc. Of laat de cursisten via de chat een reactie geven.

Complimenten

Geef complimenten een nog grotere plaats in de lessen. Prijs cursisten voor het feit dat ze er zijn in de online les, in de chat, voor het doen van hun huiswerk en opdrachten, enz. Werk aan het laten ervaren van successen, om de motivatie op peil te houden.

Houd contact

Houd contact via videobellen, telefoon, blogs of vlogs in de e-learning, individueel en in kleine groepen. Een 'spreekuur' op gezette tijden kan handig zijn.